

AMERSFOORT TOEN EN NU

▲ Ons Belang kort na de oplevering. De wijk was geheel omringd door bossen. Onderaan de Richelleweg. FOTO HISTORISCHE VERENIGING SOEST/JDM

▲ Door de reeks zware explosies in het munitiedepot van de Duitse bezetters op de Leuserheide in 1941 werd Ons Belang zeer zwaar beschadigd. FOTO HISTORISCHE VERENIGING SOEST/JDM

Vergeeten wijkje herinnerd

Sinds de fatale brand van 19 juli 2021 waarbij de hele Soesterbergse woningboulevard in vlammen opging, rest aan de Amersfoortsestraat een kale vlakte. Een aantal Soesterbergers kijkt met weemoed terug op het woonwijkje Ons Belang dat er ooit lag.

Piet van Dijk

Van 1922 tot 1980 stonden er 76 woningen en twee winkels op een merkwaardige plek: 1,5 kilometer van het centrum van Soesterberg, omringd door bossen. Het was ooit bedoeld als woonwijkje voor onderofficieren van de luchtmacht.

„Het feit dat het buiten het dorp lag, was voor een aantal van die onderofficieren de reden om er niet te willen wonen”, zegt de Soesterbergse amateurhistoricus Jan de Mos. „Ze vonden het te ver van de bewoonde wereld.”

Het wijkje lag niet alleen buiten het dorp, maar ook nog eens letterlijk op steenworp afstand van de vliegbasis Soesterberg, destijds het eerste militaire vliegveld van de Luchtvaartafdeling der Koninklijke Landmacht (LVA). Deze voorloper van de Koninklijke Luchtmacht vestigde zich in 1913 op Soesterberg. De in 1920 opgerichte afdeling Amersfoort van de Vereniging van Onderofficieren maakte zich sterk voor de bouw van meer woningen voor onderofficieren, zodat ze niet op de kazernes hoefden te gaan wonen met hun gezinnen.

Het wijkje kreeg vier straatnamen. De Amersfoortschestraatweg bestond al, daarachter kwamen het Sinnenaplein, de Van Dijkhuizenstraat

en de Andriessestraat. De drie namen verwijzen naar oprichters van de verzekeringsmaatschappijen en een bank van de in 1898 opgerichte Vereniging van Onderofficieren.

„Het oorspronkelijke plan behelsde 126 woningen”, vertelt De Mos, „en uiteindelijk kwamen ze uit op 78. In eerste instantie waren ze bedoeld voor onderofficieren, maar niet uitsluitend, dat mocht niet. Sommigen vonden niet alleen de plek te ver van het dorp, ze vonden ook de huurprijs te hoog en het systeem van de verde-

ling van rangen stoorde hen. In het begin mochten de adjudanten voorin wonen, daarna kwamen de sergeant-majors, de sergeants en de korporals.”

Leegstand door recessie

Al vrij snel ontstond er mede door de recessie leegstand, die wel op kon lopen tot 50 procent. De Mos: „Er was een enorm verloop. Ik heb eens alle bewoners van een huis aan het Sinnenaplein tussen 1922 en 1940 opgezocht en ik kwam op maar liefst veertien gezinnen. Ons Belang was een doorgangshuis. Pas na de oorlog ontstond er meer saamhorigheid.”

Van meet af aan waren er twee winkels: een kruidenier (A. van Vark) en een bakker (T. Ouwwerker), die zijn brood overigens niet zelf bakte, maar inkocht.

Op 18 april 1941, rond de lunchpauze, werd de bevolking van Leusden en Soesterberg en wijde omge-

Slopen die boel, zelfs al kost renovatie 1000 gulden

– Jan Schaefer

ving opgeschrikt door een enorme explosie en rookwolken. Een gedeelte van de Leuserheide stond in de brand en wel het gedeelte waar de Duitsers munitie opgeslagen hadden. Enorme explosies volgden en bom- en munitiescherven vlogen overal heen. Alle woningen en de twee winkels van Ons Belang werden zwaar getroffen. Enkele huizen werden onbewoonbaar.

Dakpannen kletteren van het dak, plafonds en gipsmuren denderden naar beneden, evenals spiegels, tegels en wasbakken. Er ontstonden scheuren en gaten in gevels en buitenmuren, schoorstenen en kozijnen en ander timmerwerk raakte ontzet. De hele middag gingen de ontploffingen door, het KNMI registreerde 127 explosies.

In 1974 ontstond discussie over de houdbaarheid van de wijk, waar de huur 120 gulden per maand bedroeg. De kwaliteit van de woningen voldeed niet meer aan moderne eisen.

‘Slopen die boel’

De Mos: „Toen kwam staatssecretaris Jan Schaefer van stadsvernieuwing in 1975 langs. Op dat moment vlogen er twee straaljagers met veel kabaal over. Zijn reactie liet niet aan duidelijkheid te wensen over. ‘Slopen die boel, zelfs al kost de renovatie maar 1000 gulden’, zei hij. Er is zelfs nog een delegatie van Ons Belang naar Den Haag geweest, maar het mocht niet baten.”

Ondanks protesten, handtekeningen en krakers werd de wijk gesloopt. Veel bewoners konden toen terecht in een nieuwe wijk die werd gebouwd in Soesterberg: Bloemheuvel. Daarin bevindt zich nog een stenen plattegrond op ware grootte van de kunstenaar Ton Paauw uit Soest (nu Bilthoven) als enige herinnering aan Ons Belang.

SOESTERBERG

Van een ooit fraai naar een lelijk kruispunt

Wie vanuit Soest naar Soesterberg reed, kreeg aan het einde van de Van Weerden Poelmanweg altijd het fraaie beeld van de wijk Ons Belang te zien. Na de sloop veranderde het in een bedrijventerrein. Momenteel wordt de aanblik gedomineerd door het expeditiebedrijf Nedcargo, dat nog maar recent de

zeer grote letters van de naam verving door kleinere. De Stichting Wegh der Weegen ijvert al jaren voor verfraaiing van het aanzien van de Amersfoortsestraat. In haar zogeheten streefbeeld is de wens opgenomen om Nedcargo te onttrekken aan het zicht door een rij bomen.

– Piet van Dijk

▲ Zo zit het kruispunt bij Nedcargo er nu uit.